

**Коваль Лариса Євгенівна,
старший викладач кафедри педагогіки,
психології та управління навчальними
закладами Білоцерківського інституту
неперервної професійної освіти ДВНЗ
«Університет менеджменту освіти»**

**ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ:
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ**

Анотація. У статті розглядаються методи дослідження професійного розвитку майстрів виробничого навчання на курсах підвищення педагогічної кваліфікації. Визначено поняття «професійний розвиток педагога», розкрито суть індивідуалізації професійного розвитку майстра виробничого навчання. Виокремлено підходи до діагностики професійного розвитку майстрів виробничого навчання.

Ключові слова: професійний розвиток, індивідуалізація професійного розвитку майстра виробничого навчання.

Коваль Лариса Євгенівна

**ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ
МАСТЕРА ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ОБУЧЕНИЯ:
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ**

Аннотация. В статье рассматриваются методы исследования индивидуализации профессионального развития мастеров производственного обучения на курсах повышения педагогической квалификации. Определено понятие «профессиональное развитие педагога», раскрыта суть индивидуализации профессионального развития мастера производственного обучения. Выделены подходы к диагностике профессионального развития мастеров производственного обучения.

Ключевые слова: профессиональное развитие, индивидуализация профессионального развития мастера производственного обучения.

Koval Larisa Yevgenivna

**INDIVIDUALIZATION PROFESSIONAL DEVELOPMENT
A TRAINING: PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS**

Abstract. The article discusses research methods of individualization of the professional development of masters of inservice training at courses of improvement of pedagogical skills. The notion of «professional development of teachers», revealed the essence of the individualization of the professional development of industrial training masters. Obtained approaches to the diagnosis of the professional development of industrial training masters..

Key words: professional development, the individualization of the professional development of industrial training masters.

Постановка проблеми

В умовах реформування освіти актуальними стають питання професійного розвитку майстрів виробничого навчання професійних навчальних закладів. Обумовлена змінами зовнішнього та внутрішнього середовищ, удосконаленням змісту, форм організації і методів навчання, освоєнням нових технологій, сучасна післядипломна педагогічна освіта сприяє практичній реалізації навчання педагогів упродовж усього життя. Щоб допомогти професійно-педагогічному зростанню майстра виробничого навчання, необхідно створити систему його професійного розвитку на всіх рівнях. Діяльність педагога в сучасних умовах наповнюється якісно новим змістом, зумовленим ускладненням соціальних та виховних функцій, реалізацією комплексного підходу до процесів навчання, виховання та розвитку, гуманізацією життя навчального закладу.

Актуальність проблеми дослідження. Професійний розвиток майстра виробничого навчання є важливою складовою післядипломної педагогічної освіти. Процес професійного розвитку майстра виробничого навчання як педагога повинен бути постійним і безперервним. Тому в системі післядипломної освіти особливу увагу необхідно приділити індивідуалізації професійного розвитку майстрів виробничого навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Аналіз літератури дає можливість констатувати, що проблема індивідуалізації професійного розвитку майстрів виробничого навчання професійних навчальних закладів є одночасно досить актуальною й складною для вирішення. В Україні посилюється інтерес до проблеми професійного розвитку педагогів у системі неперервної педагогічної освіти. Організації міжнародного й національного рівнів визначають шляхи виконання нових завдань педагогічної освіти, механізми активізації інтеграційних процесів, створення гнучкої системи доступу до неперервної професійної освіти, оновлення навчальних курсів і програм, трансформації змісту педагогічної підготовки тощо.

Професійний розвиток педагога став предметом вивчення багатьох дослідників, зокрема: українських (І. Зязюн, Н. Клокар, В. Моляко, В. Олійник, В. Паламарчук, Л. Сергєєва, Т. Сорочан, Н. Тарасевич та ін.), зарубіжних (Е. Хойлі, П. Вілсон, Д. Майерс, Дж. Гудлед, Е. Харгрівз та ін.), у працях яких висвітлено шляхи та умови вдосконалення професійної компетентності. Аналіз актуальних зарубіжних досліджень свідчить про те, що вивчаються різноманітні аспекти професійного розвитку педагогів: зміст (Н. Дене Фічтмен, С. Зепеде, М. Ріс, А. Росс); системи та моделі (Б. Джойс, Л. Інґварсон, С. Кеєген, М. Кочрен-Сміт, С. Літл); методи й форми професійного розвитку педагогів (П. Гріммет, К. Дуїнлен, Дж. Троя); кар'єрний цикл професійного розвитку вчителів (Е. Еріксон, Дж. Крістенсен, З. Мевареч, Р. Фесслер, М. Хуберман) тощо.

Ґрунтовні положення щодо перспективного розширення і поглиблення бази знань з неперервного професійного розвитку педагогів було

опубліковано у «Міжнародному підручнику з неперервного професійного розвитку вчителів» (автори — Б. Авалос, Р. Болам, П. Хрісті, М. Дадс, Х. Дей, Дж. Елліотт, С. Граундвоте-Сміт, С. Граді, К. Харлеу, А. Харріс, Г. Келчтерманс, Г. Ліндсей, Ф. МакМахон, Д. Мюїджіс, А. Пенні, Дж. Робінсон, Дж. Сакса, С. Шугруе, В. Тріпп, Дж. Літл)⁹.

Особливостям професійної підготовки педагогів присвячено ґрунтовні праці вітчизняних науковців. Проблеми вдосконалення професійного розвитку педагогічних кадрів на курсах підвищення кваліфікації проаналізовано в працях Н. Ничкало, Л. Сергеевої, І. Воротникової, Н. Клокар, І. Неговського, М. Войцехівського, О. Пехоти, М. Скрипник та ін. Питання неперервної професійної освіти вивчали Я. Бельмаз, Т. Десятов, О. Кузнецова, підвищення кваліфікації педагогів, управління розвитком системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників — В. Биков, В. Олійник, тенденції розвитку системи підвищення кваліфікації, функції системи підвищення кваліфікації, принципи її функціонування — В. Маслов, технології підготовки вчителів — В. Балакін, С. Клепко, В. Крижко, стратегії формування професіоналізму — І. Мартиненко, О. Отич, Т. Сорочан, методичну роботу з педагогами — І. Жерносеєк, педагогічну майстерність — Є. Барбіна, І. Зязюн, сутність та умови ефективності навчального процесу на курсах, форми і методи навчання — В. Пуцов, Н. Протасова.

Метою статті є визначення методів дослідження індивідуалізації професійного розвитку майстрів виробничого навчання на курсах підвищення педагогічної кваліфікації.

Відповідно до мети поставлено такі завдання: визначити поняття «професійний розвиток педагога», розкрити суть індивідуалізації професійного розвитку майстра виробничого навчання. Виокремити підходи до діагностики професійного розвитку майстрів виробничого навчання.

Виклад основного матеріалу

Професіоналізм діяльності, за Н. Кузьміною, — це якісна характеристика суб'єкта діяльності — представника певної професії, яка визначається мірою опанування сучасним змістом і засобами рішення професійних завдань, продуктивними засобами її здійснення. О. Анісімов виділяє такі рівні професійної діяльності: становлення діяльності; успішне виконання фіксованої норми; виконання норми з адекватною рефлексією; рефлексивний супровід дії з фіксацією проблеми і коригуванням норми; співучасть у постановці або знятті проблем; повна рефлексивна самоорганізація¹.

На думку Б. Герасимова, рівень професіоналізму педагога пов'язаний з трьома групами факторів: з існуванням індивідуальних особливостей та їх коригуванням у процесі життєдіяльності; із упровадженням педагога в

⁹ Пащенко С. Ю. Розвиток професійної самосвідомості молодого викладача вищого навчального закладу [електронний ресурс] / С. Ю. Пащенко, Ю. Р. Мацкевич // Педагогічний процес: теорія і практика. — 2013. — Вип. 2. — С. 156–165. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pptp_2013_2_20

¹ Анисимов О. С. Акмеологическая парадигма / О. С. Анисимов. — М., 2007. — 762 с.

соціально-культурне середовище; з демонстрацією оперування соціокультурними нормами в навчально-виховному процесі³.

Професійний розвиток передбачає набуття формального (участь дорослих в освітніх програмах, після закінчення яких видається документ встановленого зразка, що дає право займатися оплачуваною професійною діяльністю за спеціальністю, обіймати більш високу посаду, продовжувати та удосконалювати свої професійні знання та навички упродовж життя), неформального, що передбачає альтернативні форми професійного розвитку і саморозвитку педагога (участь у громадських освітніх організаціях, тренінгових програмах тощо) та інформального досвіду, який є вільною індивідуальною навчально-пізнавальною діяльністю майстра виробничого навчання як педагога, що організується ним самим, відповідно до його освітніх, професійних, культурних потреб, здійснюється за індивідуальною освітньо-розвивальною траєкторією і має нерегламентований характер^{2,5}. Така освіта є основою професійного саморозвитку педагога професійної школи. Професійний розвиток взагалі є комплексом видів діяльності, що здійснюється на систематичній основі й охоплює початкову підготовку (у навчальному закладі як студента), програми введення в професію, післядипломну підготовку, неперервний професійний розвиток в умовах навчального закладу^{8,10}. Такі види діяльності розвивають особистісні вміння й навички, знання, майстерність та інші характеристики майстра. Отже, професійний розвиток майстрів виробничого навчання професійних навчальних закладів розглядається як неперервний процес, що охоплює три складові (початкову підготовку; введення в професію; постійне удосконалення особистісних, соціальних і професійних компетентностей педагога) й відповідає кар'єрному розвитку.

Організація професійного розвитку майстрів виробничого навчання на курсах підвищення кваліфікації ґрунтується на принципах науковості, гуманізації, демократизації, єдності, комплексності, диференціації, інтеграції, неперервності, модульності, індивідуалізації, наскрізності тощо⁵.

Індивідуалізація професійного розвитку майстра виробничого навчання дає якісно новий рівень особистісного вдосконалення професійних знань, сприяє професійному саморозвитку, розширенню можливостей особистісного та професійного самовизначення; творчому самовираженню.

Під час організації навчального процесу на курсах підвищення кваліфікації на основі індивідуалізації більш ефективно вирішується

³ Герасимов Б. Н. Управление качеством: учеб. пособие / Б. Н. Герасимов, Ю. В. Чуриков. — М. : Вузовский учебник, ИНФРА-М, 2011. — С. 304.

² Березина Т. С. Становление профессиональной идентичности педагога / Т. С. Березина // Педагогическое образование и наука. — 2008. — № 7. — С. 24–27.

⁵ Муқан Н. В. Професійний розвиток педагогів: теоретичні та методологічні аспекти / Н. В. Муқан, І. Ю. Грогодза // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2013. — № 5(31). — С. 21.

⁸ Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підруч. / С. О. Сисоєва. — К. : Міленіум, 2006. — 344 с.

¹⁰ Scheerens J. Teachers' professional development. Europe in international comparison. An analysis of teachers' professional development based on the OECD's Teaching and Learning International Survey (TALIS) / J. Scheerens. — Luxembourg: Office for Official Publications of the European Union, 2010. — 204 p.

комплекс взаємопов'язаних завдань професійного розвитку майстра виробничого навчання^{5,7}:

1) індивідуалізація, що має враховувати вже наявні індивідуальні особливості майстра виробничого навчання;

2) врахування різноманітних психофізіологічних і психологічних властивостей слухача (особливостей мислення, уяви, пам'яті, уваги тощо), що впливають на рівень його професійної діяльності;

3) подальший розвиток загальних та спеціальних здібностей педагога, необхідних для професійної діяльності;

4) посилення мотивації навчальної та професійної діяльності;

5) формування індивідуального стилю педагогічної діяльності;

6) розвиток пізнавальної активності і самостійності;

7) оволодіння майстром виробничого навчання системою індивідуально прийнятних прийомів організації педагогічної взаємодії з учнівським колективом, колегами, батьками;

8) розвиток потреби і здатності регулювати своє особистісно-професійне зростання;

9) підвищення рівня знань, умінь і навичок не тільки з психолого-педагогічних дисциплін, а й з педагогіки і психології індивідуального розвитку.

Суть підходу індивідуалізації професійного розвитку майстра виробничого навчання полягає у таких положеннях:

1) Підвищення педагогічної кваліфікації майстра виробничого навчання пов'язане зі становленням фахівців різного рівня професійної кваліфікації. У межах певної програми відбувається зміна найближчих завдань та окремих боків змісту навчальної роботи, варіювання методів та організаційних форм з урахуванням особистості слухача курсів з метою створення умов для розвитку індивідуально-професійного потенціалу, що забезпечується зовнішньою індивідуалізацією. Зовнішня індивідуалізація — це спрямований вплив зовнішнього освітнього простору, що включає адаптацію змісту та форм навчального процесу до індивідуальних особливостей майстра виробничого навчання як слухача курсів, надання педагогічної підтримки з метою подальшого розвитку його індивідуальності. Головна особливість зовнішньої складової індивідуалізації полягає в її спрямованості, зверненості до майстра. Спрямованість зовнішньої складової сприяє тому, що зовнішній освітній простір приймається і освоюється особистістю.

2) Основним механізмом занурення майстра виробничого навчання до педагогічної професії є рефлексія, яка безпосередньо пов'язана з внутрішньою складовою індивідуалізації. Тобто на внутрішньому рівні індивідуалізація професійного розвитку майстра виробничого навчання

⁵ Муқан Н. В. Професійний розвиток педагогів: теоретичні та методологічні аспекти / Н. В. Муқан, І. Ю. Грогодза // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2013. — № 5(31). — С. 21.

⁷ Пехота О. М. Індивідуальність учителя: теорія та практика / О. М. Пехота. — Миколаїв : ТОВ «Фірма «Іліон», 2010. — 272 с.

забезпечується за допомогою позитивних змін його індивідуальності, внутрішнього особистісного зростання.

3) На основі взаємозв'язку зовнішньої і внутрішньої складових індивідуалізації відбувається подальший розвиток індивідуальності майстра виробничого навчання, закладаються можливості індивідуалізації професійного розвитку, основи індивідуального стилю педагогічної діяльності.

Ми виокремили три підходи до діагностики професійного розвитку майстрів виробничого навчання.

До *першого* підходу ми віднесли ступінь освоєння майстром виробничого навчання професійних норм, професійних цінностей, тобто рівень професійної ідентичності, що має структурну будову. Основними параметрами виміру її компонентів є ціннісний та оціночний, що знаходяться у взаємодії та взаємозв'язку. На процес формування професійної ідентичності впливають три основні чинники:

1) суб'єктивні, чи особистісні, внутрішні чинники, пов'язані з ціннісно-сисловою сферою, самосвідомістю, самоактуалізацією, рефлексивністю, компетентністю, вміннями, задоволенням, творчістю;

2) об'єктивні, чи зовнішні, чинники, пов'язані з вимогами професійної діяльності, яка здійснюється в особистісно орієнтованій парадигмі, яка виступає регулювальною основою професійно-особистісного самовизначення майстра виробничого навчання;

3) об'єктивно-суб'єктивні чинники, які пов'язані з організацією освітньої та професійної сфер (за Т. Березіною)².

Діагностування професійного розвитку педагога відповідно до цього підходу може здійснюватися за допомогою: методики на визначення професійної ідентичності Л. Шнейдера, тесту репертуарних решіток Дж. Келлі, методики вивчення статусів професійної ідентичності А. Азбеля тощо.

До *другого* підходу ми віднесли методики тих авторів, які успішність професійного розвитку майстра виробничого навчання пов'язують, насамперед, з успішністю їхньої самореалізації та професійної самореалізації: ступеня задоволеності від педагогічної праці, умотивованості, здатності до творчості, ціннісних орієнтирів.

У психологічній літературі самореалізацією є прагнення людини до максимально повного виявлення і розвитку особистісних можливостей (за К. Роджерсом). Однією із важливих якостей професійної самореалізації педагога є творчість. Саме специфіка педагогічної творчості зумовлена тим, що об'єктом і результатом її є творення людини, а не образу, як у мистецтві, не механізму чи конструкції, як у техніці^{8;6}. Розвиток особистості відбувається не тільки під впливом зовнішніх стимулів — завдань, а й під впливом внутрішнього саморуку.

² Березина Т. С. Становление профессиональной идентичности педагога / Т. С. Березина // Педагогическое образование и наука. — 2008. — № 7. — С. 24–27.

⁸ Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підруч. / С. О. Сисоєва. — К. : Міленіум, 2006. — 344 с.

⁶ Пащенко С. Ю. Розвиток професійної самосвідомості молодого викладача вищого навчального закладу [електронний ресурс] / С. Ю. Пащенко, Ю. Р. Мацкевич // Педагогічний процес: теорія і практика. — 2013. — Вип. 2. — С. 156–165. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pptp_2013_2_20

Найбільш поширені методики, що використовуються при діагностуванні професійного розвитку майстра виробничого навчання відповідно до цього підходу:

- «Вивчення задоволеності вчителя своєю професією і працею» М. Журіна, Є. Ільїна.
- «Задоволеність обраною професією» В. Ядова, Н. Кузьміної.
- Методика вивчення задоволеності педагогів життєдіяльністю в освітній установі Е. Степанова.
- «Мотивація професійної діяльності» А. Реана.
- «Смисложиттєві орієнтації» Д. Леонтьєва та ін.

Третій підхід — оцінювання професійної педагогічної самосвідомості, педагогічної спрямованості та професійної майстерності (А. Тасмуханова та ін.). В основу процесу розвитку у педагогів професійної самосвідомості покладено принцип єдності свідомості і діяльності, основний зміст якого полягає у ствердженні діяльній зумовленості формування психіки людини⁶. Залучення до професійної діяльності майстра виробничого навчання вимагає розвитку нових потреб, пов'язаних з реалізацією суб'єктних функцій самореалізації та саморозвитку.

Для діагностики успішності професійного розвитку майстра виробничого навчання в межах цього підходу використовують багатокомпонентні комплекси методик, як правило, у формі опитувальників і шкал самооцінювання. Найбільш уживаними серед них є такі методики: визначення професійної мотивації, професійно-педагогічної спрямованості, педагогічних здібностей, рівня суб'єктивного контролю, стилів педагогічної діяльності та спілкування, професійного вигоряння тощо.

У дослідженнях багатьох авторів як базовий використовується опитувальник «Самоактуалізація особистості» А. Шострома, що містить 14 шкал: орієнтація в часі, підтримка, ціннісні орієнтації, гнучкість поведінки, сензитивність, спонтанність, самоповага, самоприйняття, погляд на природу людини, синергійність, прийняття агресії, контактність, пізнавальні здібності, креативність⁴.

Висновки

Отже, проведений аналіз психолого-педагогічної літератури уможливило висновок про те, що, професійний розвиток – це активне якісне перетворення педагогом свого внутрішнього світу, внутрішня детермінація його активності, що забезпечує принципово новий спосіб професійної діяльності. Професійний розвиток майстра виробничого навчання передбачає набуття формального, неформального та інформального досвіду.

⁶ Пашенко С. Ю. Розвиток професійної самосвідомості молодого викладача вищого навчального закладу [електронний ресурс] / С. Ю. Пашенко, Ю. Р. Мацкевич // Педагогічний процес: теорія і практика. — 2013. — Вип. 2. — С. 156–165. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pptp_2013_2_20

⁴ Диагностика самоактуализации личности (А. В. Лазукин в адаптации Н. Ф. Калина) / Н. П. Фетискин, В. В. Козлов, Г. М. Мануйлов // Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. — М., 2002. — 512 с.

Індивідуалізація професійного розвитку майстра виробничого навчання дає якісно новий рівень особистісного вдосконалення професійних знань, сприяє професійному саморозвитку, розширенню можливостей особистісного та професійного самовизначення; творчому самовираженню.

Суть індивідуалізації професійного розвитку майстра виробничого навчання полягає у наступних положеннях:

1) Підвищення педагогічної кваліфікації майстра виробничого навчання пов'язане зі становленням фахівців різного рівня професійної кваліфікації. 2) Основним механізмом занурення майстра виробничого навчання до педагогічної професії є рефлексія, яка безпосередньо пов'язана з внутрішньою складовою індивідуалізації. 3) На основі взаємозв'язку зовнішньої і внутрішньої складових індивідуалізації відбувається подальший розвиток індивідуальності майстра виробничого навчання, закладаються можливості індивідуалізації професійного розвитку, основи індивідуального стилю педагогічної діяльності.

Виокремлено три підходи до діагностики професійного розвитку майстрів виробничого навчання. До першого підходу віднесено методики оцінки ступеня освоєння майстром виробничого навчання професійних норм, професійних цінностей, тобто рівень професійної ідентичності. До другого підходу – методики тих авторів, які успішність професійного розвитку майстра виробничого навчання пов'язують, насамперед, з успішністю їхньої самореалізації та професійної самореалізації. Третій підхід – оцінювання професійної педагогічної самосвідомості, педагогічної спрямованості та професійної майстерності.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі

Проведений аналіз нинішнього методичного апарату дослідження професійного розвитку майстра виробничого навчання виявив гостру потребу в систематизації наукових підходів, визначенні чітких критеріїв для його успішного оцінювання і створенні комплексу методик, які б ґрунтувались як на об'єктивних, так і на суб'єктивних методах діагностики, були надійними і валідними.

Список використаних джерел

1. Анисимов О. С. Акмеологическая парадигма / О. С. Анисимов. — М., 2007. — 762 с.
2. Березина Т. С. Становление профессиональной идентичности педагога / Т. С. Березина // Педагогическое образование и наука. — 2008. — № 7. — С. 24–27.
3. Герасимов Б. Н. Управление качеством: учеб. пособие / Б. Н. Герасимов, Ю. В. Чуриков. — М. : Вузовский учебник, ИНФРА-М, 2011. — С. 304.
4. Диагностика самоактуализации личности (А. В. Лазукин в адаптации Н. Ф. Калина) / Н. П. Фетискин, В. В. Козлов, Г. М. Мануйлов // Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. — М., 2002. — 512 с.

5. Мукан Н. В. Професійний розвиток педагогів: теоретичні та методологічні аспекти / Н. В. Мукан, І. Ю. Грогодза // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2013. — № 5(31). — 448 с.
6. Пащенко С. Ю. Розвиток професійної самосвідомості молодого викладача вищого навчального закладу [електронний ресурс] / С. Ю. Пащенко, Ю. Р. Мацкевич // Педагогічний процес: теорія і практика. — 2013. — Вип. 2. — С. 156–165. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pptp_2013_2_20
7. Пехота О. М. Індивідуальність учителя: теорія та практика / О. М. Пехота. — Миколаїв : ТОВ «Фірма «Ліон», 2010. — 272 с.
8. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підруч. / С. О. Сисоєва. — К. : Міленіум, 2006. — 344 с.
9. International Handbook on the Continuing Professional Development of Teachers / ed. by C. Day, J. Sachs. — Reprinted, 2008, 2009. — London : Open University Press. — 320 p.
10. Scheerens J. Teachers' professional development. Europe in international comparison. An analysis of teachers' professional development based on the OECD's Teaching and Learning International Survey (TALIS) / J. Scheerens. — Luxembourg: Office for Official Publications of the European Union, 2010. — 204 p.

Koval Larisa Yevgenivna

**INDIVIDUALIZATION PROFESSIONAL DEVELOPMENT
A TRAINING: PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS**

Deals with the highly topical issue of individualization of professional development in masters of industrial training. It was found that professional development — is an active teacher quality conversion of his inner world, inner determination by its activity, resulting in a fundamentally new way of professional activities. Proved that professional development is a factor in the internal environment of the individual, his activity, the need for self-actualization. The level of professionalism in masters of industrial training associated with three groups of factors: the existence of individual characteristics and their correction in the life, with the introduction of the teacher in the socio-cultural environment, with demonstration of handling socio-cultural norms in the educational process. The main areas of professional formation: the change of the whole system activity, its functions and hierarchical structure, changing the personality of the subject, which is found both in appearance and in the formation of the elements of professional consciousness, which can be seen as becoming a professional outlook, change the relevant parts of the plant subject in relation to the object of activity manifested in cognitive, emotional and practical fields. Considered indicators of professionalism in masters of industrial training.

Based on the nature of the professional development in masters of industrial training, emphasis in its structure three interrelated components: reflective, action-productive and motivational. We have identified four approaches to the diagnosis of professional masters of industrial training. The first approach is the main criterion for the success of a training — effective professional activity. In fact, this criterion can be considered the implementation of professional competence master of industrial training. The main method of diagnosis in studies of this approach is peer review. The second approach we took the degree of development of a training professional standards, professional values, ie the level of professional identity. The third approach we took methods of authors who have professional success of a training primarily associated with the success of their development and professional fulfillment. The fourth approach — assessment of professional teaching identity, pedagogical orientation and professional skills.